

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon Br. 04/L-161

O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

Skupština Republike Kosova

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosova;

Usvaja:

ZAKON O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

GLAVA I
OPŠTE ODREDBE

Član1
Cilj

1. Cilj ovog zakona je utvrđivanje mera za poboljšanje nivoa bezbednosti i zdravlja zaposlenih na poslu.
2. Ovaj zakon sadrži opšte principe sprečavanja profesionalnih rizika, eliminacija faktora rizika i nesreća, informacije, konsultacije, uravnoteženo učešće na poboljšanju zdravlja i bezbednosti na radu, obuka zaposlenih, njihovih predstavnika i opšte smernice za primenu ovih principa.

Član 2 Delokrug

1. Odredbe ovog zakona primenjuju se na javni sektor, privatni, javno-privatni i na sektoru nivoa centralne i lokalne državne uprave.
2. Odredbe ovog Zakona primenjuju se na: pripravnike, učenike i studente u praktičnom radu u školi, lica na odsluženju kazne angažovani u radu, posetioci, biznismeni saradnici, korisnici usluga i lica na osposobljavanje ili ponovno osposobljavanje kod poslodavca.
3. Odredbe ovog zakona neće se sprovesti u sektorima, čiji delokrug rada se uređuje posebnim zakonima, i to u: Bezbednosnim snagama Kosova, policiji, vatrogasnoj službi i službama za zaštitu i spašavanje.

Član 3 Definicije

1. Upotrebljeni izrazi u ovom zakonu imaju sledeća značenja:

- 1.1. **Poslodavac** – fizičko ili pravno lice, koji obezbeđuje posao za jednog ili više zaposlenog/ih, isplaćuje platu zaposlenom/ima za rad ili obavljene usluge i odgovoran je za subjekat rada;
- 1.2. **Zaposleni** – fizičko lice koji obavlja rad ili usluge uz isplatu za poslodavca i ima radni odnos sa poslodavcem;
- 1.3. **Bezbednost i zdravlje na radu** – sastavni deo organizovanja procesa rada, preduzimanjem mere sprečavanja u cilju unapređenja uslova procesa rada, očuvanja zaštite zdravlja na radu, poboljšanja radne sredine, fizičke i psihološke zaštite zaposlenih i ostali koji učestvuju u procesu rada;
- 1.4. **Rizik** – mogućnost da zaposlenom prouzrokuje povrede, bolesti ili zdravstvene probleme odmah ili kasnije, kao rezultat izloženja na radnom okruženju gde se pojavljuju štetne hemijske, fizičke i biološke elemente, alate i mašine, bez zaštitne opreme i bezbedno za upotrebu, pogrešan način korišćenja radnih sredstava i opreme, kao i pogrešan način organizovanja rada;
- 1.5. **Potencijalna i ozbiljna opasnost** – prepoznatljiva aktivnost koja predstavlja rizik, i koja u kratkom vremenskom periodu može prouzrokovati materijalnu štetu ili na ljude;
- 1.6. **Profesionalna bolest** – svaka bolest prouzrokovana od izloženosti štetnih i opasnih hemijski, fizički i biološki elemenata u radnoj sredini tokom rada;
- 1.7. **Preventivne mere** – sve preduzete i planirane radnje u svim radnim procesima u radnom subjektu u svrhu izbegavanja i minimiziranja opasnosti prouzrokovane od obavljanja radne delatnosti;

1.8. **Radna mesta** - obuhvataju sva mesta ili prostorije pod direktnim i indirektnim nadzorom od poslodavaca gde zaposleni treba da obavljaju delatnost i ostanu tokom procesa rada;

1.9. **Dokument procene rizika** - dokumenat gde se opisuju karakteristike procesa rada, identifikaciju izvora rizika, utvrđivanje ko može biti ugrožen, od kojeg rizika i kako, kao i procena rizika za bezbednost i zdravlje na radu i utvrđuje potrebne i neophodne mere, koje treba preduzeti da se te mere unaprede u skladu sa ponovnom procenom koje će se vršiti s vremena na vreme;

1.10. **Osoba zadužena za bezbednost i zdravlje na radu** – profesionalac koji je zaposlen kod poslodavca i koji je postavljen da obavlja poslove u vezi bezbednosti i zdravlja na radu;

1.11. **Lica ili specijalizovane usluge** - podrazumevamo fizičko ili pravno lice, van radnog subjekta, kvalifikovano i licencirano za obavljanje delatnosti bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa ovim Zakonom;

1.12. **Nesreće na radu ili zbog rada** – svaki neočekivani događaj tokom radnog procesa, koji prouzrokuje neposrednu telesnu povredu zaposlenog /ih, štetu koja donosi privremenu nesposobnost, trajnog invaliditeta ili donosi smrti, kao i bilo koju drugu štetu po zdravlju koja se direktno povezuje sa obavljanjem radne delatnosti;

1.13. **Inspektorat rada** – izvršni organ MRSS koji vrši nadgledanje sprovođenja zakonodavstva rada, uključujući i ovog zakona;

1.14. **Ministarstvo** - Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite.

Član 4

Nacionalni Savet za bezbednost i zdravlje na radu

1. Vlada Republike Kosova, na osnovu predloga Ministarstva rada i socijalnog staranja zasniva Nacionalni Savet za bezbednost i Zdravlje na radu, koja predlaže, preporučuje i sugeriše izradu politika, u cilju poboljšanja nivoa bezbednosti i zdravlja na radu, i kontinuirano prati stanje bezbednosti i zdravlja na radu.

2. Savet se sastoji od jedanaest (11) članova od kojih su, tri (3) predstavnika Vlade, dva (2) predstavnika poslodavaca, dva (2) predstavnika zaposlenih, dva (2) stručnjaka iz oblasti bezbednosti i zaštite na radu, jedan (1) stručnjak iz medicine rada i jedan (1) ad-hoc stručnjak, u zavisnosti od prirode slučaja.

3. Mandat članova Saveta je tro (3) godišnji.

4. Pravila i procedure Saveta utvrđuju se posebnim aktom kojeg donosi Vlada.

POGLAVLJE II OBAVEZE POSLODAVACA

Član 5 Opšti princip za poslodavca

1. Poslodavac je odgovoran za stvaranje zdrave i bezbedne uslove rada zaposlenih u svim aspektima rada.
2. Poslodavac je dužan da pokrije sve troškove lečenja zaposlenog koji je zadobio povredu na radu ili profesionalno oboljenje, ako nije osigurao zaposlene u nekoj kompaniji osiguranja u zdravstvenom pogledu.
3. Poslodavac je obavezan da napravi detaljnu procenu rizika za svako radno mesto.
4. Poslodavac je dužan da se rukovodi od principa jednakog tretmana u merama bezbednosti i zdravlja na radu za sve zaposlene.

Član 6 Opšte obaveze poslodavca

1. U okviru svojih odgovornosti, poslodavac je dužan da preduzme mere bezbednosti, uključujući mere za sprečavanje profesionalnih oboljenja, pružanje informacija, obuka zaposlenih za bezbedan rad, potrebna uputstva za upotrebu i održavanje mašina, instrumenata, oprema i radnih sredstava, mere za organizaciju i napretku procesa rada.
2. Poslodavac treba kontinuirano da radi na poboljšanju uslova rada za poboljšanje nivoa bezbednosti na radu i zdravlja na radu, izmenom i dopunom ranije preduzete mere u zavisnosti od okolnosti koje su stvorene promenama tehničko - tehnološkog procesa.
3. Poslodavac odgovora zaposlenom za štetu prouzrokovanu od povrede na radu, profesionalnih oboljenja ili oboljenja u vezi sa radom, u skladu sa principom objektivne odgovornosti obligacionog prava.

Član 7 Preventivne mere

1. Poslodavac je dužan da sprovede preventivne mere zasnovane na opštim principima sprečavanja, kao što su:
  - 1.1. izbegavanje rizika;
  - 1.2. procena neizbežnih rizika;
  - 1.3. otklanjanje rizika od početka ili izvora;
  - 1.4. prevazilaženje uzroka rizika;

- 1.5. prilagođavanje rada u odnosu pojedinca, posebno u odnosu na karakteristike radnog mesta i radnog okruženja;
  - 1.6. izbor opreme, metode rada i proces rada, kako bi olakšao jednolični dosadni rad i kako bi smanjio njegove efekte na zdravlje;
  - 1.7. prilagođavanje sa tehničkim progresom;
  - 1.8. zamena opasnih uslova sa ne rizičnim uslovima ili sa manje opasnim uslovima;
  - 1.9. razvoj jedne preventivne sveobuhvatne politike koja ima veze sa tehnologijom, organizovanjem rada, uslovima rada, društvenih odnosa i uticaj faktora koji se odnose na radne sredine;
  - 1.10. dajući prioritet kolektivnim mera bezbednosti u odnosu na individualne mere bezbednosti;
  - 1.11. obezbeđivanje i pružanje odgovarajućih uputstva za bezbedan i zdrav rad za zaposlenog i njihovo postavljanje u vidljivim mestima i jeziku kojem on/ona razume.
2. Poslodavac, uzimajući u obzir prirodu aktivnosti privrednog subjekta, procenjuje rizik radnih mesta za zaposlene, među kojima, tokom izbora opreme za rad, supstancama ili hemijskih preparata, koje se koriste.
  3. Poslodavac, posle obavljene procene iz stava 2. ovog člana, ako je potrebno, treba da:
    - 3.1. obezbedi bolji nivo bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenih eliminisanjem faktora rizika, smanjivanjem uticaja štetnih hemijskih materija, poboljšavanjem rada i opreme, uklanjanjem loše navike tokom obavljanja procesa rada;
    - 3.2. integriše i sprovede preventivne mere koje proizilaze iz procene rizika, u svim predmetnim aktivnostima, i na svim nivoima hijerarhije;
  4. Poslodavac, kada poverava radne dužnosti jednom zaposlenom, dužan je uzimati u obzir njegove/ne sposobnosti u smislu obavljanja radnih zadataka.
  5. Poslodavac je dužan da obavesti i obučava zaposlene za siguran rad, prilikom zamene postojeće tehnologije sa novom tehnologijom.
  6. Poslodavac je dužan da preduzme potrebne mere za bezbednost i zdravlje na radu, pružanjem odgovarajućih uputstva za zaposlene u visoko rizičnim poslovima i u ovim poslovima može angažovati samo trenirane i kvalifikovane radnike za ta odgovarajuća radna mesta.

Član 8

Saradnja poslodavaca u sprovođenju mera bezbednost i zdravlje na radu

1. Poslodavci koji koriste istu zonu rada (prostor, lokale, puteve, itd.), dužni su da saraduju u sprovođenju mera koje se odnose na bezbednost i zdravlje na radu, uzimajući u obzir prirodu aktivnosti radnih stranaka

2. Poslodavci moraju da koordiniraju njihove aktivnosti da bi stvarali sigurne i zdrave uslove na radu i da informišu zaposlene ili njihove predstavnike, za rizike na radu.
3. Mere bezbednosti i zdravlja na radu, ni u kom slučaju ne mogu pasti na finansijski teret zaposlenih.
4. Poslodavac u kvalitetu investitora će sklopiti ugovorni sporazum u pisanoj formi, sa licama koja obavljaju radne aktivnosti za njega, odnosno sa ugovaračima i pod ugovaračima, u kojim sporazumima, definiše se odgovornost za bezbednost i zdravlje na radu.
5. Ako se ne postigne ugovorni sporazum u skladu sa stavom 4. ovog člana, odgovornost za bezbednost i zdravlje na radu, prema ovim Zakonom, snosi investitor.

Član 9 **Zaštitne i preventivne usluge**

1. Svaki poslodavac je obavezan da zaduži jednog ili više zaposlenih, da obavljaju aktivnosti u vezi bezbednosti i zdravlja na radu, ukoliko drugačije nije utvrđeno ovim zakonom.
2. Zaposleni zadužen iz stava 1. ovog člana ne može biti ugrožen zbog svojih aktivnosti koje se odnose na zaštitu i sprečavanje rizika na radu, ni od strane poslodavca, niti od strane ostalih zaposlenih.
3. Za zaposlenog koji je zadužen, koji će obavljati poslove iz bezbednosti i zdravlja na radu, poslodavac mora da obezbedi obuku i sredstava potrebne za rad.
4. Poslodavac, u nedostatku kvalifikovanog osoblja za vođenje bezbednosti i zdravlja na radu, u okviru svog subjekta će angažovati lica ili institucije za spoljne profesionalne usluge.
5. Ministarstvo, sa podzakonskim aktom, zavisno od vrste delatnosti, određuje uslove i kriterije za sertifikaciju i licenciranje osoba i institucija za usluge iz stava 4. ovog člana.
6. Strana lica ili institucije za obavljanje aktivnosti u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, trebaju da se opreme sa potrebnim odgovarajućim sredstvima i opremom stručnog rada, kao i odgovarajućih mernih aparatura.
7. U slučajevima kada poslodavac angažuje osobe ili institucije za usluge iz bezbednosti i zdravlja na radu, dužan je da ih informiše, i obavesti njih o procesu rada, o potencijalnim rizicima, o okolnostima koje utiču ili mogu uticati na bezbednost i zdravlje zaposlenih i preventivnih mera koje je preduzeo da stvori sigurne i zdrave uslove rada za zaposlene.

Član 10 **Zaposleni zaduženi za bezbednost i zdravlje na radu**

1. Poslodavac koji zapošljava do pedeset (50) radnika, ako je sposoban /kompetentan, može sam da preuzme odgovornost za sprovođenje utvrđenih mera iz stava 1 člana 9, ovog zakona pod uslovom da ispunjava uslove iz stava 5. Člana 9. ovog zakona

2. Poslodavac koji zapošljava više od pedeset (50) a manje od dvesta pedeset (250) zaposlenih, dužan je da odredi jednog eksperta za obavljanje dužnosti iz bezbednosti i zdravlja na radu.
3. Poslodavac koji zapošljava više od dvesta pedeset (250) zaposlenih mora da odredi jednog (1) ili više stručnjaka za obavljanje dužnosti iz bezbednosti i zdravlja na radu.

Član 11

Prva pomoć, gašenje vatre, evakuacija zaposlenih, ozbiljni i potencijalni rizici

1. Poslodavac je dužan da preduzme potrebne mere za pružanje prve pomoći, gašenja požara i evakuacije radnika, prilagođene prema prirodi aktivnosti i veličine privrednih subjekata.
2. Poslodavac je dužan da organizuje i pruža prvu pomoć zaposlenih u slučaju povreda na radu ili iznenadne bolesti do njihovog praćenja na lekarskom tretmanu.
3. Poslodavac obučava osobe koji će izvršiti evakuaciju i spasavanje, gašenje požara i pružanje prve pomoći.
4. Poslodavac preko treniranih osoba, vrši evakuaciju, spašavanje, gašenje požara i pružanje prve pomoći za zaposlene u privrednom subjektu.
5. Poslodavac je dužan da izradi plan za evakuaciju i spasavanje u vanrednim situacijama, za koji će obavestiti sve zaposlene, kao i obavljati praktične vežbe najmanje jednom u dve (2) godine, u skladu sa ovim planom.
6. Poslodavac je dužan da održava potrebne kontakte sa spoljnim uslugama, posebno u pružanju prve pomoći, hitne medicinske nege, usluge spasavanja i borbu protiv požara.
7. Poslodavac, u slučaju mogućeg i ozbiljnog rizika za život i zdravlje zaposlenih, treba da:
  - 7.1. što je pre moguće, obavesti sve zaposlene koji su ili mogu biti izloženi ozbiljnim i mogućim rizicima, u cilju sprečavanja ili smanjenja rizika po život i zdravlje ljudi;
  - 7.2. preduzme mere i obezbedi uputstva da omogući zaposlenima, u slučaju ozbiljnih rizika i potencijala na radnom mestu da zaustavi rad i odmah napuste radno mesto i biti smešteni na bezbednom mestu;
  - 7.3. da se uzdržava od zahteva upućena zaposlenima da nastave rad u situaciji kada još uvek postoji ozbiljna i potencijalna pretnja;
  - 7.4. da uključi u rad za izbegavanje rizika i normalizaciju radnog procesa, samo kvalifikovane zaposlene koji su specijalizovani i obučavani da obavljaju rad pod posebnim uslovima i na visok rizik;
  - 7.5. da organizuje ostatak radnog procesa tek nakon rizika, osim u izuzetnim slučajevima i objektivno opravdanje kada prekid procesa rada izaziva veće štete po ljudima.

8. Kada su zaposleni u ozbiljnoj opasnosti i koji ne mogu odmah kontaktirati pretpostavljenog koji je odgovoran, će delovati u skladu sa svojim sposobnostima stečene obukom i tehničkom opremom koju raspoložu, kako bi se izbegle posledice takvog rizika.

9. Zaposleni koji postupaju u skladu sa stavom 8. ovog člana ne mogu biti odgovorni za moguće posledice, osim ako oni namerno postupaju suprotno uputstvima za delovanje ili ne deluju uopšte, zanemarujući rizik.

Član 12

Obaveze poslodavaca o određivanju mera za sprečavanje nesreća na radu i profesionalnih oboljenja

1. Poslodavac, za određivanje mera za sprečavanje nesreća na radu i profesionalne bolesti, dužan je da:

1.1. odobri fazu istraživanja, projektovanja i izradu plana, o upotrebi radne opreme u skladu sa zakonskim odredbama ovog zakona i drugim važećim zakonima, koji će voditi ka smanjenju i sprečavanje rizika, nesreća na radu i profesionalne bolesti;

1.2. izraditi jedan dokumenat procene i sprečavanje rizika koji sadrži mere sa tehničkim organizacionim karakterom, higijeno - sanitarni, procenjujući rizik, koji će se primeniti pod posebnim uslovima radnog mesta delatnosti;

1.3. utvrđuje kvalitete i odgovornosti zapošljenog u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, na opisu poslova, prema odgovarajućoj poziciji rada.

Član 13

Obaveze poslodavca o garantovanju sprovođenja mera za sprečavanje nesreća na radu i profesionalnih bolesti

1. Da bi se zagarantovalo sprovođenje mera za sprečavanje povreda na radu i profesionalnih oboljenja, poslodavac je dužan da:

1.1. nadzire rad i kvalitet obavljene usluga lica ili eksternih ugovorenih usluga od njega za bezbednost i zdravlja na radu ;

1.2. preduzme mere da se obezbedi potreban materijal za informisanje i obučavanje zaposlenih i postavlja adekvatne oznake za bezbednost, kao što su: posteri, leci, filmovi, video snimci u vezi bezbednosti i zdravlja na radu;

1.3. pruži informacije bilo koje osobe pre početka rada za rizike na kojima može biti izložen na radnom mestu, kao i potrebne preventivne i zaštitne mere;

1.4. obezbedi da zaposleni budu opremljeni odgovarajućim profesionalnim kvalifikacijama;

- 1.5. obezbedi neprekidno i potrebno funkcionisanje sistema i zaštitnih sredstava, zaštitnih mera, mernih sredstava i kontrole kao i sredstava diktiranja uspostavljanje pod kontrolom i neutralisanje opasnih supstanci koje se oslobađaju tokom razvoja tehnoloških procesa;
- 1.6. svaki zaposleni bude primljen na osnovu njegovog lekarskog pregleda, zavisno od radnog mesta;
- 1.7. dozvoli predstavniku zaposlenih, sa njegovim zahtevom, ovog krajnjeg, da učestvuje u toku inspeksijske posete, kao i u slučajevima istrage događaja;
- 1.8. omogući zaposlenom da učestvuje u inspekciji i istragu o događajima na zahtev inspektora rada;
- 1.9. sačuva sve dokaze na mesto događaja gde se dogodila nesreća sa smrtnim ishodom, bilo da je i kolektivan, izuzev slučajeva kada očuvanje dokaza u mesto događaja može da ugrožava jednu drugu nezgodu ;
- 1.10. obezbedi dovoljan broj aparata za gašenje vatre i iste budu adekvatno punjene prema vrsti uzroka požara;
- 1.11. održi u dobrom stanju i ponovo puni u određenom roku koja se evidentiraju na oznaku koja se nalazi na aparatu;
- 1.12. smesti u odgovarajuće mesto aparate za gašenje požara;
- 1.13 instalira hidrante u radnim subjektima gde postoji povećana opasnost od izbijanja požara i gde se smatra da uređaji za gašenje požara nisu dovoljni;
- 1.14. postaviti hidranata na vidljivim mestima, odgovarajućim, i trebalo bi da budu u ispravnom stanju za upotrebu u svako vreme;
- 1.15. jasno označiti zabranu pušenja u radnim i javnim mestima;
- 1.16. obezbediti zaposlene, na obaveznom načinu, sa individualnom zaštitnom opremom, obezbediti njihovo održavanje i postaviti rokove isteka njihovog korišćenja.

Član 14

Korišćenje individualni radnih sredstava i zaštitne opreme u toku procesa rada

1. Poslodavac je dužan da radna sredstva održi u ispravnom stanju, da povremeno kontroliše njihovu pravilnost i bezbednost koja se vrše na načinu i rokovima utvrđenim aktom, kojeg on donosi, odnosno sa uputstvom proizvođača, odredbama i tehničkim standardima.
2. Ako sa uputstvom proizvođača nisu predviđeni drugi rokovi, poslodavac je dužan da radna sredstva kontroliše, proba i testira:

- 2.1. pre prve upotrebe;
  - 2.2. posle rekonstrukcije, nakon štete;
  - 2.3. posle preseljenja sa jednog mesta na drugo mesto .
3. Poslodavac mora da obezbedi da sredstva za rad i oprema za ličnu zaštitu, budu u dobrom i ispravnom stanju u svakom trenutku.
4. Poslodavac ne može da koristi ili stavi na rad opremu za individualnu zaštitu, ukoliko nisu u skladu sa tehničkim standardima u skladu sa propisima bezbednosti i zdravlje na radu.

Član15 **Objekti / zgrade**

1. Za svaki objekat / zgradu, namenjeno za rad, poslodavac treba da obezbedi:
  - 1.1. svaka zgrada treba imati emergentne izlaze;
  - 1.2. plan evakuacije, tako da zaposleni evakušu u slučaju neočekivanih događaja, od kojih može da im se ugrožava njihov život i zdravlje;
  - 1.3. da emergentni putevi i izlazi budu posebno označeni u skladu sa naznačenim znakovima, koja će se postaviti u vidljivim mestima i u skladu sa pravilima;
  - 1.4. da emergentni putevi i izlazi budu slobodni i koji vode direktno van zone ili u jednoj zaštićenoj bezbednoj zoni;
  - 1.5. prostor za prvu pomoć i potrebnu opremu;
  - 1.6. potrebni prostor za odmor;
  - 1.7. pomoćne prostore (soba za hranu i odeću / garderobu, kupatilo, toilet odvojeno za muškarce i žene),
  - 1.8. objekti za čišćenje i dezinfekciju radne odeće i zaštitne opreme.

Član 16 **Procena rizika u radnim mestima**

1. Poslodavac je dužan da proceni rizik po život i zdravlje zaposlenih na radnim mestima, s ciljem sprečavanje rizika, uključujući i one grupe radnika koji su izloženi određenim štetnim elementima i rizicima za bezbednost i zdravlje na radu u toku procesa rada.

2. Procena rizika na radnom mestu obavlja se od strane profesionalaca iz odgovarajuće oblasti u okviru radnog entiteta određenog od strane poslodavca, odnosno iz spoljnih usluga ili lica koje je ugovorio poslodavac.
3. Poslodavac, posle procesa procene rizika, dužan je da sastavlja dokumenat procene rizika i preduzme neophodne zaštitne mere za bezbednost i zdravlje na radu zaposlenih.
4. Način pripreme dokumenta o proceni rizika, njenom sadržaju i podacima na kojima treba da se bazira procena rizika, reguliše se sa podzakonskim aktom, kojeg donosi ministarstvo, u skladu sa nadležnim ministarstvom za zdravstvena pitanja.
5. Poslodavac je dužan da vodi evidenciju o povredama, profesionalnih oboljenja i da obezbedi povređenog sa povrednom listom na radnom mestu.
6. Poslodavac je dužan da, u saradnji sa nadležnim organima za bezbednost i zdravlje na radu, sačini izveštaj o nesreći na radu i profesionalne bolesti u svom radnom subjektu.

Član 17 **Radovi sa posebnim uslovima**

1. Rad sa posebnim uslovima u skladu sa odredbama ovog zakona su poslovi koje mogu obavljati samo zaposleni koji, pored uspostavljanja opštih uslova zapošljavanja, treba da ispunjavaju i posebne uslove starosti, pol, profesionalne sposobnost, zdravlje, fizičko, mentalno, kao psiho-fizičko i psihičko stanje.
2. Poslodavac ne sme odrediti zaposlenog na tim radovima sa posebnim uslovima, ukoliko unapred, u pisanoj formi, nije utvrđeno da zaposleni ispunjava neophodne uslove iz stava 1 ovog člana.
3. Poslodavac je dužan da pre nego što odredi zaposlenog u radnom mestu sa posebnim uslovima, da pošalje u lekarski pregled, da se utvrdi njegova zdravstvena sposobnost, fizičko i mentalno, za obavljanje radova na tom radnom mestu.
4. Poslodavac je obavezan da pruža pismeni dokaz o opisu posla i radnih obaveza za zaposlenog na radnom mestu sa posebnim uslovima, da on ispunjava uslove i kriterijume za rad u radno mesto sa posebnim uslovima u skladu sa stavom 1. ovog člana.
5. Poslodavac, zaposlenog koji radi u radnom mestu sa posebnim uslovima rada, dužan je da ga uputi na lekarski pregled najmanje jednom godišnje i kada god je to potrebno, u zavisnosti od njegovog zdravstvenog stanja.

Član 18 **Informacije za zaposlene**

1. Poslodavac preduzima odgovarajuće mere da zaposleni ili njihovi predstavnici dobiju sve potrebne informacije u vezi sa:

- 1.1. svakom riziku koji može da se pojavi na radnom mestu, zaštitne i preventivne mere kao i aktivnosti kojih i preduzima sa njegove strane za eliminisanje ovih rizika;
  - 1.2. informisanjem zaposlenih i njihovih predstavnika za prvu pomoć u slučaju požara, mere u slučaju požara, evakuacija i specifične odgovornosti svakog od tih mera za njihovo preduzimanje;
  - 1.3. procenom rizika i mere koje su preduzete kako bi se osiguralo zdravlje i bezbednost na radu za zaposlene, decu, mlade, trudnice, dojilje i osobe sa ograničenim sposobnostima;
2. Poslodavac će preduzeti adekvatne mere informisanja ugovorenog poslodavca, angažovanog sa radom u njegovom ekonomskom subjektu u vezi podstava 1.1, 1.2 i 1.3. stava 1. ovog člana.
  3. Poslodavac stavlja na raspolaganje zaposlenima detaljna uputstva o primeni procene rizika i sprečavanje rizika, za svako radno mesto, dokumentovano kroz zapisnik.

Član 19

Konsultacije i učešće zaposlenih

1. Poslodavac treba da se konsultuje sa zaposlenima i njihovim predstavnicima, omogućavajući im da učestvuju u diskusijama vezano sa pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu, što obuhvataju:
  - 1.1. mere koje treba preduzeti, koja mogu imati značajan uticaj na bezbednost i zdravlje na radu;
  - 1.2. informaciju za procenu rizika, zaštitne i preventivne mere, registar i izveštaje o nesrećama na radu, kao i izveštaje sa inspektorata;
  - 1.3. spisak osoba ili stranih službi koje su ugovorene za obavljanje usluga prema članu 9. ovog zakona;
  - 1.4. plan i organizovanje obuke radnika iz bezbednosti i zdravlja na rad.
2. Predstavnici zaposlenih i članovi saveta za bezbednost i zdravlja na radu, imaju pravo da zahtevaju od poslodavca da preduzme odgovarajuće adekvatne mere i da podnosi predloge kod njega, sa ciljem, kako bi se smanjili rizici za radnike ili za uklanjanje izvora opasnosti.
3. Zaposleni ili njihovi predstavnici imaju pravo na žalbu u skladu sa zakonima kod inspektorata rada, ako smatraju da su preduzete mere od strane poslodavca su nedovoljna i neadekvatna za bezbednost i zdravlja i na radu.
4. Predstavnicima zaposlenih, treba dati priliku da predstave svoje primedbe kod inspektora rada, za nedostatke koji utiču na sigurnost i zdravlje na radu.

Član 20 **Obuka zaposlenih**

1. Poslodovac obezbeđuje da svaki zaposleni pohađa odgovarajuću obuku o bezbednosti i zdravlje na rad, posebno u vidu informacija i posebna uputstva za svoje radno mesto, kao što su:

- 1.1. prilikom pre ili nakon osnivanja radnog odnosa;
- 1.2. u slučaju transfera ili promene radnog mesta;
- 1.3. u slučaju uvođenja nove opreme ili zamene opreme za rad;
- 1.4. u slučaju upotrebe nove tehnologije;
- 1.5. s vremena na vreme, ako je neophodno.

2. Poslodavac će se brinuti da zaposleni dobiju adekvatna uputstva za bezbednost i zdravlje tokom njihove radne aktivnosti na njegov subjekat.

3. Predstavnici radnika sa specifičnim ulogom za bezbednost i zdravlje radnika imaju pravo da pohađaju adekvatno treniranje.

4. Referisana obuka iz stava 1. ovog člana organizuje se u toku radnog vremena.

POGLAVLJE III **DUŽNOSTI ZAPOSLENIH**

Član 21 **Dužnosti zaposlenih**

1. Svaki zaposleni ima odgovornost da se stara za svoju bezbednost i zdravlje, i drugih lica na radu, u skladu sa treniranjem i uputstava datih od strane poslodavca.

2. U skladu sa obukom, datim uputstvima od poslodavaca, priručnike, uputstva i tehničkih propisa, zaposleni dužan je da:

- 2.1. pravilno koristi mašineriju, aparaturu, opremu, opasne materije, saobraćajnih sredstava i drugih sredstava, i da pažljivo rukovodi sa opasnim substancama;
- 2.2. pravilno koristi ličnu zaštitnu opremu na njihovom raspolaganju i da ih posle korišćenja vrati na mesto koje je planirano za njihovo bezbedno očuvanje;
- 2.3. da ih ne uzima za upotrebu van službe, proizvoljno promeniti ili ukloniti mehanizme bezbednosti montirane na mašineriji, aparaturama, opremama, postrojenjima, zgradama i pravilno koristi te mehanizme;

2.4. odmah obavesti poslodavca, zaduženo lice za pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu i predstavnika zaposlenih, za svako radno stanje, za koju imaju jedan razumni motiv da se proceni kao slučaj koji predstavlja jednu neposrednu ozbiljnu opasnost za bezbednost i zdravlje;

2.5. poštovati svake obaveze utvrđene od poslodavca u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, u suprotnom će biti odgovoran za štetu ili izazvane nesreće.

3. Zaposleni će obavestiti inspektora rada, ukoliko poslodavac nije preduzeo odgovarajuće mere da se izbegne, sprečava i otklanja rizik na osnovu podstava 2.4. stava 2. ovog člana.

4. Zaposleni može da odbije naredbu za rad, ako je obavestio poslodavca, lice za pitanja o bezbednosti i zdravlja na radu, i predstavnika zaposlenih za opasnost koja pretili njemu /njoj ako radi u tim uslovima rada, dok se ne eliminiše opasnost i ne stvaraju normalne uslove za rad.

POGLAVLJE IV ZDRAVSTVENI PREGLEDI ZAPOSLENIH

Član 22 Lekarski pregledi

1. Poslodavac je dužan da zaposlenima obezbedi lekarske preglede od lisensirane institucije za usluge od medicine rada, u skladu sa stavom 5. člana 17. ovog Zakona.

2. Poslodavac je dužan da uputi na medicinski pregled najmanje jednom u tri (3) godine svakog zaposlenog.

POGLAVLJE V OBAVEŠTENJE ZA NESREĆE NA RADU

Član 23 Obaveštenje za aksidenata na radu

1. U slučajevima kada je nastala nesreća sa posledicom povreda ili smrti zaposlenog, poslodavac je dužan da odmah obavesti inspektora rada.

2. Za nesreće na radu, inspektor rada je dužan da podnese pismeni zapisnik kojim konstatuje činjenično stanje kada se dogodila nesreća.

3. Inspektor rada, će preduzeti odgovarajuće mere u skladu sa zakonom, za ustanovljeni prekršaj u slučaju kada se dogodila nesreća.

4. Inspektor rada odlukom naređuje preduzimanje hitne mere da se izbegne rizik, ako postoji nesporni dokazi da uslovi rada predstavljaju ozbiljni rizik za bezbednost i zdravlje zaposlenih, naređuje privremeno zaustavljane procesa rada na tom radnom subjektu, jedinicu subjekta rada ili radnu mašinu.

5. Privremena zabrana procesa rada će trajati do dostavljanja dokaza od poslodavca radnog subjekta, da su preduzete mere za sprečavanje rizika i da aktuelni radni uslovi ne predstavljaju rizik za bezbednost i zdravlje zaposlenih.

6. Inspektor rada prilikom primanja činjenice iz stava 4. ovog člana, učiniće inspektiranje u radnom subjektu. Nakon utvrđivanja da su uslovi rada poboljšani, i da je izbegnut rizik za bezbednost i zdravlja na radu, odlukom omogućava nastavak procesa rada za zaposlene.

7. Nesreća se procenjuje da se dogodilo na radu ili vezano sa radom kada je zaposleni povređen za vreme tokom:

7.1. izvođenje radova na subjektu rada u kome je zaposlen;

7.2. obavljanje jednog drugog posla, sa ili bez naloga od poslodavaca, zbog velikog razloga radnog interesa;

7.3. slobodnog određenog vremena od strane poslodavca, regulisanje mašinerije, radne opreme, odeće i obuće, čišćenje radnog mesta pre ili posle isteka radnog vremena;

7.4. vremena profesionalnog osposobljavanja i treninga;

7.5. davanje prve pomoći vezano sa radom.

8. Bazirajući se na posledicama, nesreće na radu se klasifikuju kao što sledi:

8.1. nesreće koje prouzrokuju privremenu nesposobnost za rad.

8.2. nesreće koje prouzrokuju stalne nesposobnosti za rad;

8.3. nesreće sa smrtonosnim posledicama na radu;

9. Bazirajući se na broju povređenih lica na radu, nesreće na radu mogu se klasifikovati kao što sledi:

9.1. individualne nesreće kada povredu na radu pretrpi samo jedan zaposlen, i

9.2. masivne nesreće gde najmanje dva (2) ili više zaposlenih se povređuju istovremeno i zbog istih razloga.

POGLAVLJE VI ZAVRŠNE ODREDBE

Član 24 Nadzor

Nadgledanje sprovođenja odredaba ovog Zakona vrši Inspektorat rada.

Član 25 Novčana kazne

1. Fizičko i pravno lice, koje ne sprovodi odredbe ovog Zakona, u pravnoj proceduri će se kazniti novčanom kaznom za svaku prekršenu odredbu:
2. Za kršenje odredbi člana 5, 6, 9 i 10 ovog Zakona, poslodavac će biti kažnjen u novcu u iznosu od pet sto (500) evra do deset hiljada (10.000) evra.
3. Za kršenje odredbi članova 7, 11 , 12 , 13, 15 i 17 ovog zakona, poslodavac će biti kažnjen u novcu u iznosu od pet sto (500) evra do tridesetpet hiljada (35.000) evra.
4. Za kršenje odredbi člana 8. ovog Zakona, investitor, ugovarač ili pod ugovorač će biti novčano kažnjen u iznosu od pet hiljada (5.000) evra do tridesetpet hiljada (35.000) evra.
5. Za kršenje odredbi članova 14 i 16 ovog Zakona, poslodavac će biti novčano kažnjen u iznosu od petsto (500) evra do dvadeset pet hiljada (25.000) evra.
6. Za kršenje odredaba člana 18 i 19 ovog Zakona, poslodavac će biti kažnjen u novcu, u iznosu od pet sto (500) do petnaest hiljada (15.000) evra.
7. Za kršenje odredbi člana 20, 22 i 23 ovog Zakona, poslodavac će biti kažnjen u novcu, u iznosu od petsto (500) evra do dvadeset hiljada (20.000) evra.
8. Za kršenje odredbi člana 21 ovog Zakona, zaposleni će se kazniti novčano, u iznosu od sto (100) evra do pet hiljada (5.000) evra.

Član 26 Donošenje podzakonskih aktova

1. Ministarstvo Rada i Socijalne Zastite, donosi zakonske propise za pravno i potpuno sprovođenje ovog Zakona u roku od šest (6) meseci.
2. Ministarstvo rada i socijalne zaštite se obavezuje, da u nastavku izradi normativne aktove za sprovođenje politike i za realizovanje postizanje usklađenosti sa *Acquis* u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Član 27
Stavljanje van snage zakonskih aktova

Stupanjem na snagu Zakona o bezbednosti i zdravlja na radu prestaje da važe Zakon br. 2003/19 o Bezbednosti na radu, zaštitu zdravlja zaposlenih i radnoj sredini i podzakonskih aktovi.

Član 28
Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova.

Zakon Br. 04/L-161
16. maj 2013. god.

Predsednik Skupštine Republike Kosova

Jakup KRASNIQI